

УДК 94(477.83):334.738”19”
DOI: 10.24919/2312-2595.8/50.242847

Оксана МЕДВІДЬ

кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, Україна, індекс 82100 (oksana-medvid@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8777-9760>

ResearcherID: <http://www.researcherid.com/rid/F-9444-2018>

Назар ЗАБОЛОЦЬКИЙ

здобувач інституту прокуратури та кримінальної юстиції, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, вул. Пушкінська, 104Е, м. Харків, Україна, індекс 61023 (n.d.zabolotsky@nlu.edu.ua)

Бібліографічний опис статті: Медвідь, О., & Заблоцький, Н. (2021). Діяльність товариства «Сільський господар» на Дрогобиччині в 30-х рр. ХХ ст. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія*, 8/50, 185–195. doi: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.8/50.242847>.

**ДІЯЛЬНІСТЬ ТОВАРИСТВА «СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР»
НА ДРОГОБИЧЧИНІ В 30-х рр. ХХ ст.**

Анотація. *Мета дослідження* – охарактеризувати діяльність українського кооперативного товариства «Сільський господар» на теренах Дрогобиччини в 30-х рр. ХХ ст., висвітлити його роль в економічному житті та господарській діяльності галицьких селян в умовах реалізації аграрної політики польської влади. **Методологія дослідження** спирається на принципи історизму, системності, науковості, авторської об'єктивності, а також на використання загальнонаукових і спеціально-історичних методів. **Наукова новизна** полягає у дослідженні розвитку товариства «Сільський господар» на Дрогобиччині в 30-х рр. ХХ ст. **Висновки.** Аграрно-економічне товариство «Сільський господар» активно діяло на Дрогобиччині в 30-х рр. ХХ ст. Товариство організувало курси передовиків, годівельно-ветеринарні курси, Хлібороб-

© Оксана Медвідь, Назар Заблоцький, 2021

ський вишкіл молоді, Секцію господинь та ін. Члени товариства займалися також дослідницькою роботою, а здобутки активно впроваджували на практиці. Праця «Сільського господаря» була спрямована на зміцнення українського села, професійне й агрономічне зростання галицьких селян, розвиток української кооперації у міжвоєнній Польщі.

Ключові слова: кооперативний рух; споживча кооперація; кредитна кооперація; «Сільський господар»; «Ревізійний Союз українських кооперативів; В. Дидинський.

Oksana MEDVID

PhD (History), Associate Professor, Department of History of Ukraine, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 24, Ivan Franko Str., Drohobych, Ukraine, postal code 82100 (oksana-medvid@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8777-976>

ResearcherID: <http://www.researcherid.com/rid/F-9444-2018>

Nazar ZABOLOTSKYI

External Doctoral Student of the Institute of Public Prosecution and Criminal Justice, Yaroslav Mudryi National Law University, 104E, Pushkinska Str., Kharkiv, Ukraine, postal code 61023 (n.d.zabolotskyy@nlu.edu.ua)

To cite this article: Medvid, O., & Zabolotskyy, N. (2021). Dіialnist tovarystva «Sil'skyi hospodar» na Drohobychchyni v 30-kh rr. XX st. [The activity of the Society "Sil'skyi Gospodar" ("A Farmer") in Drohobych in the 1930s]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobyt'skoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriia Istoriiia – Problems of Humanities. History Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*, 8/50, 185–195. doi: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.8/50.242847> [in Ukrainian].

THE ACTIVITY OF THE SOCIETY "SILSKYI GOSPODAR" ("A FARMER") IN DROHOBYCH IN THE 1930s

Summary. *The purpose of the study is to characterize the activity of the Ukrainian cooperative society "Sil'skyi Gospodar" ("A Farmer") in Drohobych in the 1930s, to highlight its role in the economic life and activities of Galician peasants in the implementation of agricultural policy of the Polish government. The research methodology is based on the principles of historicism, systematicity, scientificity, authorial objec-*

tivity, as well as the use of general scientific and special historical methods. **The scientific novelty** lies in the study of the development of the society "Silskyi Gospodar" ("A Farmer") in Drohobych in the 1930s. **Conclusions.** Agronomic society "Silskyi Gospodar" ("A Farmer") was active in Drohobych in the second half of the twentieth century. The society organized courses of leaders, feeding and veterinary courses, Agricultural training of youth, a section of housewives, etc. The members of the society were also engaged in research work, and the achievements were actively implemented in practice. The work of "Silskyi Gospodar" ("A Farmer") was aimed at strengthening the Ukrainian countryside, professional and agronomic growth of Galician peasants, the development of Ukrainian cooperation in the interwar Poland.

Key words: cooperative movement; consumer cooperative; credit cooperative; "Silskyi Gospodar" ("A Farmer"); "Auditing Union of Ukrainian cooperatives"; V. Didynskyi.

Постановка проблеми. На сучасному етапі Україна намагається подолати економічну відсталість від провідних європейських держав. Для розуміння теперішніх економічних реалій цінний досвід кооперативних установ українців у міжвоєнній Польщі, адже однією зі складових політичної самостійності є економічна самодостатність. Активний учасник кооперативного руху Галичини 1920–1930-х рр. А. Жук у своїх виступах зазначав: «Кооперативний рух, виникаючи з причин економічних і соціальних, з природи річі має і мусить мати характер боротьби національної, боротьби за самостійне національне існування» (Жук, 1935).

У 20–30-х рр. ХХ ст. феноменом господарської активності українців у складі Польської держави була кооперація. Вона намагалася сприяти розв'язанню економічних та господарських питань українського населення Польщі. Чільне місце серед українських кооперативів Галичини займало товариство «Сільський господар», яке відновило діяльність наприкінці 1920 р. і мало на меті захищати економічні інтереси українців.

Аналіз останніх досліджень. У 1920–1930-х рр. з'явилися праці вітчизняних дослідників про економічне життя Східної Галичини. Значну цінність мають збірники статей «Крайове господарське товариство «Сільський господар» у Львові 1899–1944 рр.». Значний внесок у вивчення діяльності товариства «Сільський господар» здійснили члени цієї організації Є. Храпливий, Ю. Пав-

ликовський, В. Домницький та ін. Зокрема, Є. Храпливий охарактеризував 40-літній період діяльності товариства. Ю. Павликовський наголошував, що «Сільський господар» надавав фінансову та господарську допомогу українським селянам, культурним і громадським організаціям. Він стверджував, що кооперація «є однією з віток життя – змагань українського народу» (Павликовський, 1934). Директор українського Кооперативного ліцею Ревізійного союзу українських кооперативів у Львові, науковець І. Витанович у монографії «Історія українського кооперативного руху» проаналізував діяльність кооперативних установ Східної Галичини і зауважив, що кооперація «допомагала зміцнити здоровий патріотизм населення, збагатила його реальнішим змістом» (Витанович, 1964, с. 480–481). А. Жук у праці «Українська кооперація в Польщі» охарактеризував роль західноукраїнських кооперативних установ у справі економічного самозахисту українського населення (Жук, 1935). Значний матеріал про розвиток української кооперації на Дрогобиччині у міжвоєнний період і діяльність товариства «Сільський господар» міститься у збірнику «Дрогобиччина – земля Івана Франка».

З проголошенням незалежності України активізувалися дослідження українських істориків з проблем не лише політичної боротьби, а й економічної самоорганізації галичан у міжвоєнний період. У колективних монографіях «Історія кооперативного руху», «Історія споживчої кооперації України», «Українські кооператори», а також у працях дослідників С. Гелея (2016), В. Плюсюка (1998), З. Струка (2000), Р. Матейка (2001) та інших поруч з аналізом кооперативного руху на західноукраїнських землях побіжно характеризується діяльність товариства «Сільський господар» на Дрогобиччині.

Мета статті – охарактеризувати діяльність українського кооперативного товариства «Сільський господар» на теренах Дрогобиччини в 30-х рр. ХХ ст., висвітлити його роль в економічному житті та господарській діяльності галицьких селян в умовах реалізації аграрної політики польської влади.

Реалізація поставленої мети передбачає розв’язання таких **завдань**:

– проаналізувати діяльність товариства «Сільський господар» на Дрогобиччині у 30-х рр. ХХ ст.;

- розкрити значення товариства «Сільський господар» для західноукраїнської кооперації;
- дослідити основні напрями діяльності агрономічного товариства на Дрогобиччині;
- показати вплив сільськогосподарської кооперації на економічне становище галичан у міжвоєнний період.

Виклад основного матеріалу. Після завершення Першої світової війни та визвольних змагань українців Східна Галичина ввійшла до складу Польщі. Постала потреба відбудови краю. Визначальним чинником розвитку сільського господарства було територіальне і господарське самоврядування. Наприкінці 1920 р. польська влада дозволила відновити діяльність товариства «Сільський господар» у Львові. Але фактичне відновлення діяльності товариства відбулося у 1927 р. з ініціативи Спілки українських агрономів (Гелей, 2016).

Товариство «Сільський господар» представляло інтереси українських селян на практичному та теоретичному рівні. У 30-х рр. ХХ ст. керівництво товариства «Сільський господар» намагалося використовувати всі можливості для піднесення господарсько-культурного рівня українського села, активізувало відносини з органами самоврядування і польськими товариствами сільського господарства. «Сільський господар» постійно домагався, щоб у бюджетах громад були спеціальні позиції щодо піднесення культури сільського господарства через гуртки товариства (Коберський, 1939).

У 1933 р. товариство «Сільський господар» мало 81 філію, з них 27 у Львівському воєводстві. У 30-х рр. активно діяла Дрогобицька філія товариства «Сільський господар», яка нараховувала майже 30 гуртків у всіх селах повіту (Витанович, 1964). Головою філії товариства в Дрогобичі був інженер Володимир Дидинський, заступником – о. Григорій Канда. Агрономом у 1934 р. був призначений Макар Каплистий.

Для популяризації роботи «Сільського господаря» по селах Дрогобиччини проводилася активна культурно-освітня, господарсько-кооперативна і політична співпраця з «Просвітою», «Рідною школою», Повітовим союзом кооперативним та іншими громадськими організаціями.

Керівництво «Сільського господаря» знаходило компроміс з польською адміністрацією. Це давало змогу організувати свою діяльність на рівні з іншими агрономічними організаціями. Зокрема, керівництво Дрогобицької філії постійно здійснювало поїздки по селах повіту і створювало свої гуртки навіть у тих населених пунктах, де вже були польські, такі як «Кулко Рольніче», «Пшиспособене Рольніче», «Коло Господинь Вейських» (Каплистий, 1993).

З ініціативи Є. Храпливого при товаристві «Сільський господар» було створено Хліборобський вишкіл молоді – організацію, яка мала компенсувати брак сільськогосподарських шкіл для українців Галичини. За допомогою агрономів опрацьовано програму, яка була видана підручником під назвою. «Як працювати у Хліборобському Вишколі Молоді». Для здійснення навчання молодь віком 12–18 років об'єднувалася у гуртки, які працювали під керівництвом інструкторів. Восени і взимку проводили теоретичні навчання на курсах, а навесні та влітку курсанти проходили практичне навчання у батьківських господарствах (Коберський, 1939).

Хліборобський вишкіл молоді на Дрогобиччині почав працювати у 1935 р. В. Дидинський активно сприяв розвитку освіти серед дрогобицької молоді і виділив 700 злотих на цю роботу. Організацію курсів та гуртків серед молоді займалися агроном Макар Каплистий та Мирослав Куйдич. На той час М. Куйдич був помічником організатора «Просвіти», добре знав села регіону, а також багатьох активних хлопців та дівчат.

Щоб дати можливість майбутнім змагунам (членам гуртків) і передовикам (інструкторам) підготуватися до весняних польових робіт, було проведено курс передовиків з ближніх сіл – Раневичі, Лішня, Модричі, Гаї. З кожного села мало прийти по два передовики, але з Гаїв прийшли чотири. Загалом у цих курсах, що тривали 10 днів, взяли участь 14 осіб. Після завершення навчання передовиків у селах Дрогобицького повіту проведено курси для змагунів та перші організаційні зібрання гуртків (Каплистий, 1993).

Упродовж 1936 р. Християнський вишкіл молоді провів на Дрогобиччині десятки курсів для змагунів і два курси для передовиків. Цього ж року філія «Сільського господаря» організувала для дрогобицьких міщан два курси городничо-садівничих.

У 1938 р. Дрогобицька філія товариства «Сільський господар» взяла участь комісії «Пшиспособена Рольнічого». Головою

цієї комісії був директор польської гімназії Каньовський, його заступником – Г. Когут. Передбачалися змагання між українськими та польськими передовиками. Такі акції відбулися у Найдорфі (Нове Село) – це мав бути найкращий польський осередок, у Трускавці та Гаях, де були кращі українські гуртки. Українська молодь показала кращу організацію та вміння роботи в полі. Тому Каньовський, який не приховував свого шовінізму, відмовився їхати на останні зустрічі передовиків. На закінчення змагань заключне слово проголошував Г. Когут. Це була єдина відправа українських і польських передовиків, де панувала українська мова (Каплистий, 1993).

Згодом було вирішено розширити працю Християнського вишколу молоді до 50 гуртків, організувати повітову виставку та видати свідоцтва-дипломи. Це не викликало жодних труднощів, оскільки у гуртках панувала зовнішня та внутрішня дисципліна, що подобалося і молоді, і батькам. Запровадження в роботі Християнського вишколу молоді дисципліни, а згодом і самодисципліни забезпечило успіх у цій справі.

Одночасно йшла підготовка до годівельно-ветеринарного курсу, який зголосився проводити ветеринарний лікар Дрогобича Чубатий. Програма цього курсу була підготовлена керівництвом товариства у Львові та розрахована на чотири тижні навчання. Але Чубатий наполягав, щоб теоретичне навчання завершилося протягом двох тижнів. Він стверджував, що «Селянинові не треба багато говорити, але треба все показувати, а при показі пояснювати» (Каплистий, 1993). Практичні заняття з ветеринарії проходили на найвищому рівні. Лікар Чубатий мав не лише все потрібне обладнання, але і бойню, де показував на живих тваринах різні експерименти, хвороби, практичні вправи. Цей курс відвідали 40 осіб з близьких до Дрогобича сіл.

При товаристві «Сільський господар» були створені також Секції годівлі та охорони сільськогосподарських тварин, які тоді називалися «допорогові фонди». У 20–30-х рр. такі «допомогові фонди» проводилися силами селян без належного контролю та фахової допомоги.

У 1936 р. було створено Дрогобицьку Секцію годівлі та охорони сільськогосподарських тварин, очолити яку запропонували лікарю Чубатому, та він відмовився, мотивуючи віком та

станом здоров'я. Головою Секції став ветеринар Дмитро Шевчук. Оскільки платня за цю роботу була невисока, то новому ветлікарю дозволено було мати ще й приватну практику.

Д. Шевчук активно приступив до організації Секції. За два роки роботи ця Секція налічувала до 2500 голів худоби, оцінна вартість яких становила до 300 тис. злотих. Також у 1938 р. селянам було виплачено до 6500 злотих компенсації за дорізану чи загиблу худобу (Каплистий, 1993). Секція годівлі та охорони сільськогосподарських тварин в Дрогобицькому повіті була однією з найкращих в Галичині (Храпливий, 1939).

Восени 1936 р. при Дрогобицькій філії «Сільського господаря» було організовано Секцію господинь. Її очолила дружина секретаря філії, вчителька Стефанія Когут. Значну увагу вона приділила створенню осередків Секції Господинь у Дрогобицькому повіті. Згодом було організовано близько двадцяти десятків секцій в різних селах при гуртках «Сільського господаря». Тоді ж виникла необхідність мати інструктора для контролю роботи секцій. На цю посаду було запрошено працівницю вчительської семінарії Лесю Гриник. Вона прослухала спеціальний курс інструкторок Секцій господинь у Львові. Доповнення педагогічної освіти фаховими знаннями допомогло Л. Гриник стати дійсно цінною працівницею серед сільського жіноцтва. Ідейність, молодечий запал, бажання більше навчитися і краще пізнати потреби селянки неабияк вплинули на роботу Секції господинь. Згодом на допомогу Л. Гриник було запрошено безробітну вчительку з Гаїв Анну Скоропад (Храпливий, 1939).

Слід зауважити, що філія Секції господинь у Дрогобичі працювала систематично і за планом. На курсах селянок навчали прибирати та прикрашати помешкання, варити, пекти, вирощувати городину, консервувати овочі та фрукти, шити, вишивати, плести потрібні у господарстві речі, доглядати птицю та домашніх тварин, вигідно збувати надлишки домашніх продуктів.

У 1938 р. головою Секції господинь була обрана Меланія Витвицька. Систематична практична і теоретична праця поширилась, зросла чисельність членів Секції. Тому філія «Сільського господаря» запросила на роботу на осінь-зиму 1938–1939 рр. ще й третю інструкторку для шиття, крою і ручних робіт. Всі три інструкторки проводили курси варення, печення, крою, шиття, руч-

них робіт по селах без перерви впродовж осені-зими. Особливо добре був проведений курс у Гаях. На закінчення курсів учасниці представляли мистецтво варення і печення на красиво прибраних столах під час багатой вечери, а шиття, крій та ручні ви­робы можна було оглянути в сусідній кімнаті.

У 1939 р. Секція господинь на Дрогобиччині мала 26 гуртків з 1076 членкинями. Організаційна, навчальна, виховна і господарсько-практична праця залишила глибокий слід серед жіноцтва.

Висновки. Агрономічне товариство «Сільський господар» активно діяло на Дрогобиччині в другій 30-х рр. ХХ ст. Товариство організувало курси передовиків, годівельно-ветеринарні курси, Хліборобський вишкіл молоді, Секцію господинь та ін. Члени товариства займалися також дослідницькою роботою, а здобутки активно впроваджували на практиці.

Праця «Сільського господаря» була спрямована на зміцнення українського села, професійне та агрономічне зростання галицьких селян, розвиток української кооперації у міжвоєнній Польщі.

Джерела та література

- Бабенко, С., Галюк, В., Гелей, С. та ін. (1995). *Історія кооперативного руху*. Львів: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.
- Витанович, І. (1964). *Історія українського кооперативного руху*. Нью-Йорк: Товариство українських кооператорів.
- Гелей, С. (2011). *Від національної ідеї до державності: вибрані статті з історії України, політології, теорії та історії кооперації*. Львів: Вид-во Львівської комерційної академії.
- Гелей, С. (2016). *Про ідеї, героїв і політику: вибрані статті та повідомлення*. Львів: Вид-во Львівського торг.-економ. ун-ту.
- Гелей, С. (Ред.). (1999). *Українські кооператори* (Т. 1–2). Львів: Коопосвіта.
- Жук, А. (1935). *Українська кооперація в Польщі*. Львів: Накладом автора.
- Каплистий, М. (1993). Праця філії т-ва «Сільський господар» у Дрогобиччині 1934/39 роках. *Дрогобиччина – земля Івана Франка* (Т. 1, с. 515–535). Дрогобич: Бескид.
- Коберський, К. (1939). *Буквар кооперації: для вжитку самоосвітників, кооперативних курсів, вишколу хліборобської молоді*. Львів.
- Крайове господарське товариство «Сільський господар» у Львові 1899–1944 рр.* (1970). Нью-Йорк: [Б.в.].
- Левицький, К. (1934, 14 жовтня). Наша ошадність і господарність. *Господарсько-кооперативний часопис* (с. 4). Львів.

- Матейко, Р.** (2001). Віхи історії українського кооперативного молочарства. *Українська кооперація: історичні та соціально-економічні аспекти*, 2, 159–163. Львів.
- Павликовський, Ю.** (1934). На профілях етапів кооперативної думки і чину. *Кооперативна республіка* (Ч. 1).
- Плисюк, В.** (1998). Західноукраїнське молочарство у міжвоєнний період. *Українська кооперація: історичні та соціально-економічні аспекти*, 1, 72–85. Львів.
- Савчук, Б.** (1999). *Просвітницька та соціально-економічна діяльність українських громадських товариств у Галичині (остання третина XIX ст. – кінець 30-х років XX ст.)*. Івано-Франківськ: Плай.
- Струк, З.** (2000). *Діяльність українських кооперативів у Західній Україні (1921–1939 рр.)*. Львів: ВЦ Львів. ун-ту.
- Храпливий, Є.** (1939). *Сорок літ праці Краєвого господарського товариства «Сільський господар» у Львові*. Львів: Накладом товариства «Сільський господар» у Львові.

References

- Babenko, S., Haliuk, V., Helei, S., et al.** (1995). *Istoriia kooperatyvnoho rukhu [History of the cooperative movement]*. Lviv: In-t ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha NAN Ukrainy [in Ukrainian].
- Vytanovych, I.** (1964). *Istoriia ukrainskoho kooperatyvnoho rukhu [History of the Ukrainian cooperative movement]*. Niu-York: Tovarystvo ukrain-skykh kooperativ [in Ukrainian].
- Helei, S.** (2011). *Vid natsionalnoi idei do derzhavnosti: vybrani statii z istorii Ukrainy, politolohii, teorii ta istorii kooperatsii [From national idea to statehood: selected articles on the history of Ukraine, political science, theory and history of cooperation]*. Lviv: Vyd-vo Lvivskoi komertsiiinoi akademii [in Ukrainian].
- Helei, S.** (2016). *Pro idei, heroiv i polityku: vybrani statii ta povidomlennia [About ideas, heroes and politics: selected articles and messages]*. Lviv: Vyd-vo Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho un-tu [in Ukrainian].
- Helei, S.** (Ed.). (1999). *Ukrainski kooperatory [Ukrainian co-operators]*. (Vols. 1–2). Lviv: Kooposvita [in Ukrainian].
- Zhuk, A.** (1935). *Ukrainska kooperatsiia v Polshchi [Ukrainian Cooperation in Poland]*. Lviv: Nakladom avtora [in Ukrainian].
- Kaplysty, M.** (1993). Pratsia filii t-va «Sil'skyi hospodar» u Drohobychchyni 1934/39 rokakh [The work of the branch of T-a "Rural Master" in Drohobych region in 1934/39]. *Drohobychchyna – zemlia Ivana Franka – Drohobych region is the land of Ivan Franko* (Vol. 1, pp. 515–535). Drohobych: Beskyd [in Ukrainian].

- Koberskyi, K.** (1939). *Bukvar kooperatsii: dlia vzhytku samoosvitnykiv, kooperatyvnykh kursiv, vyshkolu khliborobskoi molodi* [Bukhar cooperation: for the use of self-educators, cooperative courses, training of farming youth]. Lviv [in Ukrainian].
- Kraiive hospodarske tovarystvo «Sil'skyi hospodar» u Lvovi 1899–1944 rr.* [Regional Economic Society "Rural Master" in Lviv 1899–1944 biennium]. (1970). Niu-York: [B.v.] [in Ukrainian].
- Levytskyi, K.** (1934, October 14). Nasha oshchadnist i hospodarnist [Our savings and farming]. *Hospodarsko-kooperatyvnyi chasopys – Economic and cooperative magazine* (p. 4). Lviv [in Ukrainian].
- Mateiko, R.** (2001). Vikhy istorii ukrainskoho kooperatyvnoho molocharstva [Milestones in the history of Ukrainian cooperative dairy farming]. *Ukrainska kooperatsiia: istorychni ta sotsialno-ekonomichni aspekty – Ukrainian cooperation: historical and socio-economic aspects*, 2, 159–163. Lviv [in Ukrainian].
- Pavlykovskiy, Yu.** (1934). Na profiliakh etapiv kooperatyvnoi dumky i chynu [On the profiles of the stages of cooperative thought and rank]. *Kooperatyvna respublika – Cooperative republic* (Vol. 1) [in Ukrainian].
- Plysiuk, V.** (1998). Zakhidnoukrainske molocharstvo u mizhvoiennyi period [Western Ukrainian dairy farming in the interwar period]. *Ukrainska kooperatsiia: istorychni ta sotsialno-ekonomichni aspekty – Ukrainian cooperation: historical and socio-economic aspects*, 1, 72–85. Lviv [in Ukrainian].
- Savchuk, B.** (1999). *Prosvitnytska ta sotsialno-ekonomichna diialnist ukrain-skykh hromadskykh tovarystv u Halychyni (ostannia tretyna XIX st. – kinets 30-kh rokiv XX st.)* [Educational and socio-economic activity of Ukrainian public societies in Galicia (the last third of the nineteenth century – late 30's of the twentieth century)]. Ivano-Frankivsk: Plai [in Ukrainian].
- Struk, Z.** (2000). *Diialnist ukrainskykh kooperatyviv u Zakhidnii Ukraini (1921–1939 rr.)* [Activities of Ukrainian cooperatives in Western Ukraine (1921–1939 biennium)]. Lviv: VTs Lviv. un-tu [in Ukrainian].
- Khraplyvyyi, Ye.** (1939). *Sorok lit pratsi Kraievoho hospodarskoho tovarystva «Sil'skyi hospodar» u Lvovi* [Forty years of work of the Krayiv Economic Society "Rural Master" in Lviv]. Lviv: Nakladom tovarystva «Sil'skyi hospodar» u Lvovi [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 20.09.2021 р.
Стаття рекомендована до друку 21.10.2021 р.